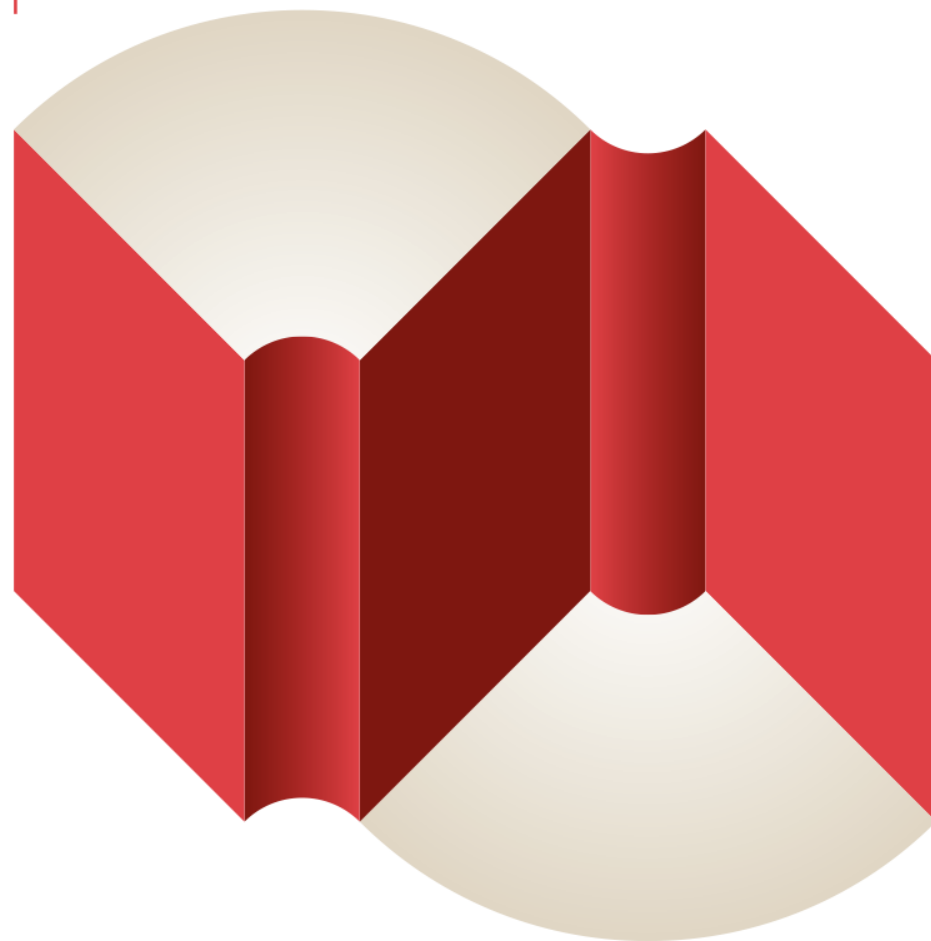

Literarna biblioterapija

Igor Žunkovič

Kaj priporočate? Kaj berete?

Prepričanje, da nas tisto, kar preberemo, oblikuje.

Branje razkrije nekaj o naši identiteti, morda reči, ki se jih niti ne zavedamo.

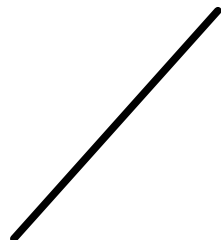
Branje ima zvezo z identiteto, osebnim, notranjim, transcendentnim, abstraktnim, globljim ...

Kaj je „globina“
literarnega teksta?

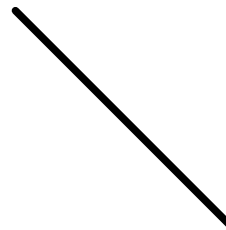
*vključujemo in
aktiviramo 2*

Branje literarnih in fikcijskih besedil je koristno, a zakaj?

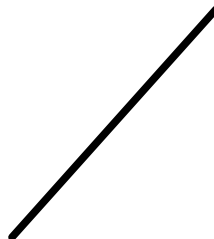
Teleološki odgovor

„Branje je zate dobro.“

Znanstveni odgovor

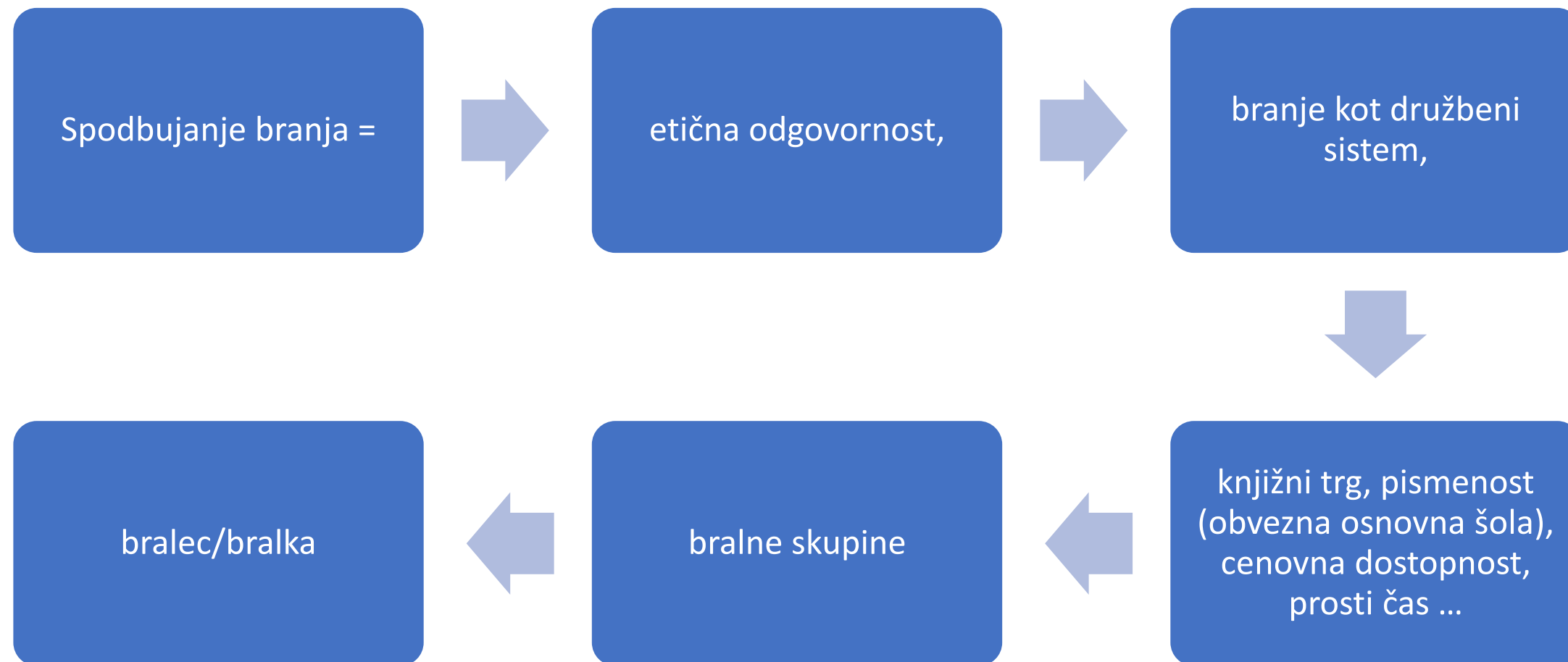
„Vprašajmo raje, kako deluje ...“

Kaj se med branjem dogaja na **nevrokognitivni** ravni?

*vključujemo in
aktiviramo 2*

Družbeni vidiki branja

Jezikovna področja in branje

Področje Broca - sintaksa

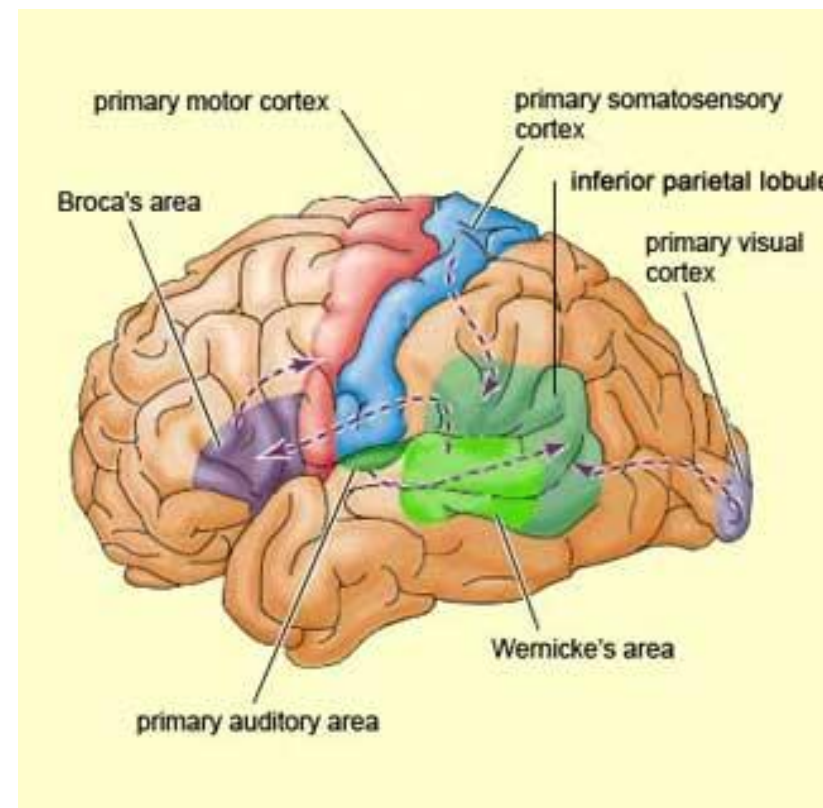
Področje Wernicke - semantika

Vid – zatilni reženj

Pozornost – temenski reženj

Motorična in senzorična področja

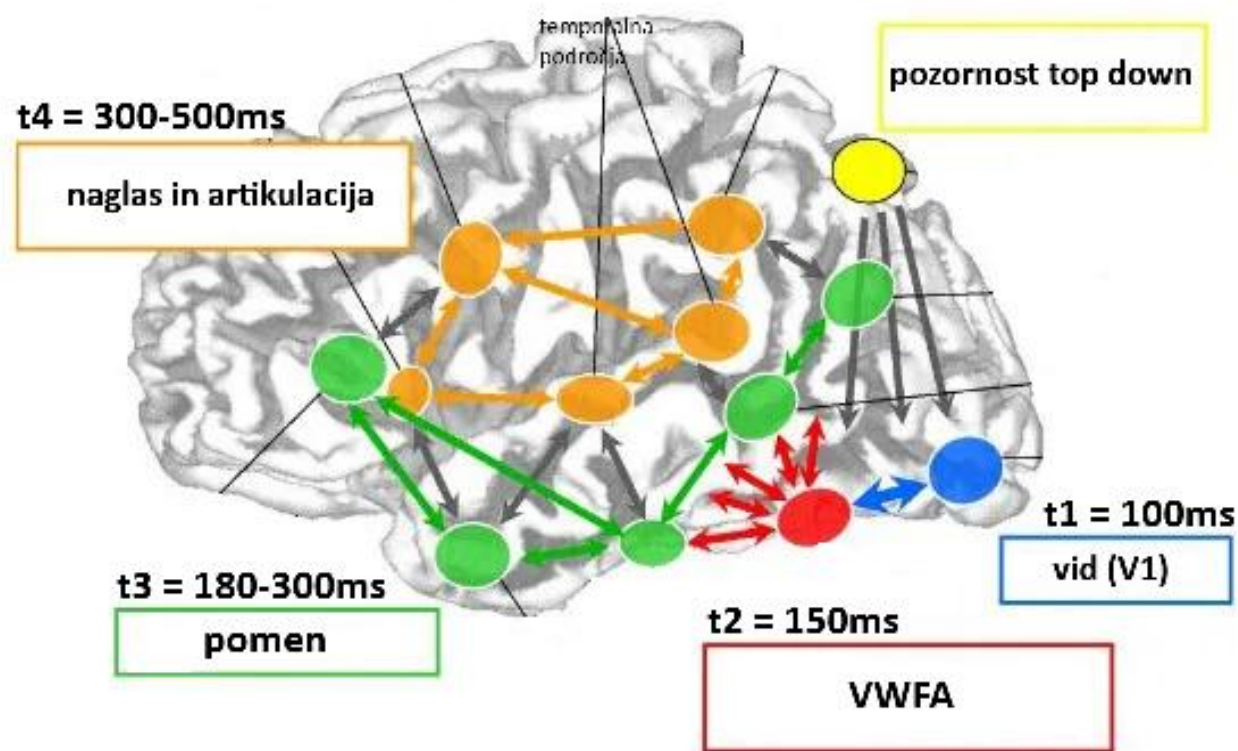
VWFA + čustva, spomin

[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-NC](#)

*vključujemo in
aktiviramo 2*

Branje v možganih

t0 = rumena pega

t1 = V1 (100ms)

t2 = VWF (150ms)

t3 = Broca in Wernicke (180-300ms)

t4 = motorična področja, spominska področja, čustva etc. (300-500ms)

t5 = zavest (500ms)

Vir: S. Dehaene: *Reading in the Brain*

*vključujemo in
aktiviramo 2*

Posledice

- 1) Učenje branja, nevronskega recikliranje.
- 2) Vključenost vzporedno delujočih, hierarhično urejenih in povratno vplivajočih področij, ki tvorijo miselne, čustvene, spominske, motorične in senzorične procese.
- 3) Tvorjenje pomena je odvisno od **bralne situacije (kontekst)**, **osebnostnih značilnosti bralca** in **značilnosti besedila**.
- 4) Posebnost branja fikcije = sproščenost, osredotočenost na odnose, čustva, duševnost literarnih oseb itn.

Biblioterapija

Metoda branja literarnih in neliterarnih besedil, ki ima natančno določeni cilj: izboljšanje duševnega zdravja bralca, izboljšanje samopodobe, osebnostna rast in podobno.

Klinična in razvojna biblioterapija

Literarna biblioterapija (Davor Piskač)

Uporaba literarnih besedil

poseben postopek

MED cikel

ni svetovanja

*vključujemo in
aktiviramo 2*

Literarna biblioterapija

Šest korakov

- Analiza in interpretacija.
- Problem, ki se nagovarja.
- Metafore – čustvene konceptualne metafore.
- Pomeni in preneseni pomeni.
- Čustvena dimenzija.
- Povezava pomenov, čustev in dejanj ...

Dve pravili

- Vedno govorimo o literarnih osebah.
- Uporabljamo „čisti jezik“.

I. Cankar: „Skodelica kave“

metafora	pomen	čustvo
„težkega, odurnega, kakor vlažna senca“	Nekaj jih je bremenilo	Tesnoba, strah
„mukoma zatajevano ihtenje“	Tiho trpljenje, prikrivanje žalosti, bolečine	Tesnoba, žalost, bolečina
„odel sem se preko glave“	Ignoriranje, počitek, odmik	Otopelost, hladnost odnosa
„pred vrata v klanec ... postavil mizo“	Pripraviti pisalni prostor, a neudobno, neurejeno	Občutek brezizhodnosti
„razgled ... siv, razglodan zid“	Manko obzorja, zaprt prostor	brezizhodnost
„siloma sem vodil svoje misli“	Trud spremeniti pogled na svet	Utrujenost, upehanost, notranja razklanost
„večje so bile in čistejše“ [oči]	Mati se mu zdi srečna	Nedolžnost, sreča
„ustnice so se smehljale kakor otroku“	Mati je bila vesela, polna pričakovanja	Sreča, pričakovanje, blaženost
„roka ... se je tresla“	Materino telo drhti	Pretresenost, žalost

O čem govorimo, ko govorimo o literaturi?

ČUSTVA

PRESOJANJE, VREDNOTENJE

PERSPEKTIVA POSAMEZNIKA

ODNOS DO PROBLEMA

TRANSFER?

KOGMOTIVNA INTERPRETACIJA

PROTIDEJSTVENO BRANJE

*vključujemo in
aktiviramo 2*

Hvala lepa!

igor.zunkovic@ff.uni-lj.si

	FF	UNIVERZA V LJUBLJANI Filozofska fakulteta	Oddelek za primerjalno književnost in literarno teorijo	100 let

*vključujemo in
aktiviramo 2*